

אנדר אלדן

מי יזכה במאזני כזב ובכיסו אבני מזמה
 רבים לדם אורבים איש את אחיו מקריבים בקרב
 השר לשררה שר השופט לא שואל בשפיטה מבקש שלום
 משלמים בלחישה אל תאמינו בנאום אל תבטחו באלוף
 משוכבת חיקה החבא פתחי פיה ובן המנבל פיו באביו בת
 הקמה באמה כלה בחמותה אויבי איש אנשי ביתו אל תשמחי
 סיסי פי נפלת האפלה נפתלת לופתת ומן הערפל נפלטת ההפלה

אין זה שיר קל, לא תוכנית ולא צורנית. השיר הקצר הזה עושה את חשבון הנפש הנדרש מאיתנו, ובצדק, כחברה. הוא מדבר על חברה מושחתת, אוכלת יושביה, שאיש אינו יכול להאמין בה לזולתו ובעיקר למנהיגיו. רק השורה האחרונה מעוררת תקווה שמתוך ההרס הטוטאלי, הגורם לאפלה ולערפל רגעי, נוכל לצאת אל הפלגה חדשה. שפת השיר היא גבוהה, כדרכו של אנדר אלדן בשירה, ומרבה באליטרציות (מצלולים) ואלוזיות (הרמזים). כאן מהדהד הקטע התלמודי הידוע מתוך סוף מסכת "סוטה", המתאר את "עקבתא דמשיחא" (עקבות המשיח), התקופה שלפני בוא המשיח, שעל פי התלמוד ירבו בה הקשיים וירבו בה האייסדר והאיישקט בעולם - הידרדרות מוסרית טוטאלית: "והאמת תהא נעדרת. נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים. בן מנוול אב, בת קמה באמה, כלה - בחמותה. אויבי איש אנשי ביתו. פני הדור כפני הכלב. הבן אינו מתבייש מאביו. ועל מה יש לנו להישען? על אבינו שבשמים" (סוטה, דף מ"ז, עמ' א).

אנדר אלדן אינו משורר המתמסר לקורא בקלות. הוא כבר עבר גבורות, בן 82, ומאחוריו 13 ספרי שירה. עולמו הפואטי והסמנטי מובהק ושלם. קל מאוד לזהות שיר משלו. הוא כותב שירים מצלוליים על הפרט, על הקיבוץ, על ארץ ישראל ועל החברה הישראלית. בשעתו התפרסם בשירים מחאתיים שנושאים האינתיפאדה הראשונה. שירה פוליטית היא בדרך כלל פזמונית, ונוטה, כאשר אינה טובה, לפלקטיות ושטחיות. אנדר אלדן מוכיח כי אפשר לכתוב שירה חברתית-פוליטית גבוהה ומורכבת.

השיר לקוח מתוך גיליון "עתון 77" החדש, מס' 312-313, העוסק בארץ ובבית שלנו.